

Bæredygtig turismeudvikling i 11 danske naturparker og nationalparker

SDU
Kolding

Janne Liburd, Professor, dr.phil, ph.d.

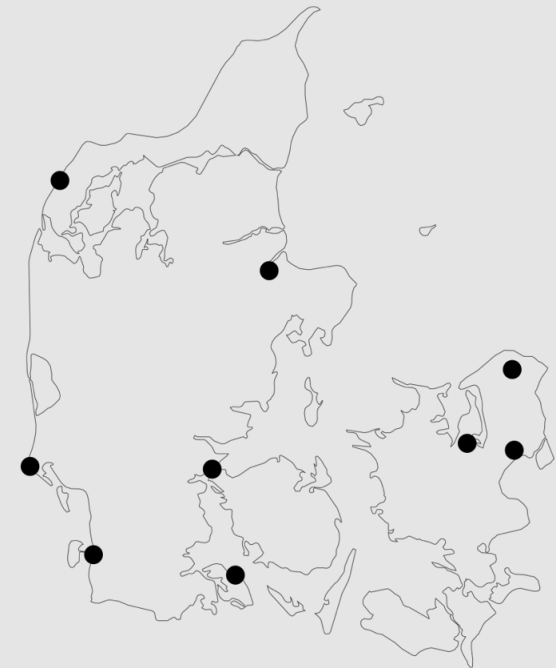
Kristof Tomej, Adjunkt, ph.d.

Birthe Menke, ph.d. studerende

Center for Turisme, Innovation og Kultur

Pilotprojektet (marts-september 2021)

- Inspireret af diskussioner under webminaret "Grænser for Turisme?" (11.11.2020)
- Formål – at facilitere bæredygtige turismeudviklingsprocesser danske nationalparker og naturparker
- Deltagende parker: 4 nationalparker (heriblandt Nationalpark Vadehavet) og 7 naturparker
- Seminar "Grænser for Turisme" (11.11.2021)
- Med støtte fra Nationalpark Vadehavet, Friluftsrådet og SDU.

Baggrund og rationale

Hvad er problemet?

Hvorfor
parker?

Hvorfor
turisme?

- IUCN-beskyttelseskategorier II-IV. forudser menneskelig aktivitet, herunder rekreative aktiviteter og turisme
- Her bliver sameksistens og gensidighed mellem mennesker og andre økosystem-elementer mere fremtrædende
- Forholdet mellem turisme og beskyttede områder opfattes ofte som om førstnævnte udnytter sidstnævnte, men...
- Ved at integrere sociokulturelle aspekter kan vi afdække turismens muligheder for at skabe værdi på mange forskellige måder (ikke 'blot' økonomisk værdi)
- Bæredygtig udvikling på flere 'bundlinjer' sammen *med* andre.

Sociokulturelle aspekter i bæredygtig udvikling

- Sociokulturelle aspekter bliver ofte overset eller ignoreret inden for naturbeskyttelse og –bevaring
- Natur og kultur ansues enten isoleret, eller som hinandens modsætninger
  - Rumligt (fx grænser til beskyttede områder; urban v. rural; kultiveret v. vild natur (Liburd, Blichfeldt & Duedahl, 2021))
  - Udviklingsmæssigt (fx forskellige aktiviteter og indikatorer) (Liburd & Becken, 2017; Beumer & Martens, 2013; West, Haider, Stålhammar, & Woroniecki, 2020)
- Nye integrerede og relationelle tilgange tager højde for kompleksiteten, dynamikken og menneskets rolle i økosystemer og bæredygtig udvikling (West et al., 2020; Walsh, 2021), som også påkræver nye metoder.

Hvad har vi lavet, hvordan og hvorfor?

Proces og metoder

Turisme Co-Design med parkerne

At skabe rum for en anden dialog

Selv om vi ser på det samme, ser vi alle noget forskelligt

At identificere fælles værdier

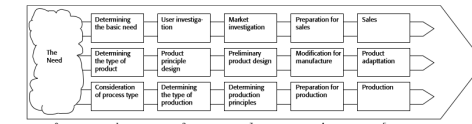
At opbygge tillid og ejerskab

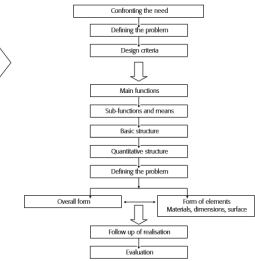
At relatere til hinanden

Process descriptions influence design activity

"Indeed, the ideal design process goes straight through; the form of the diagram suggests that iteration entails a cost, a cost in time." 1.

The model for Integrated Product Development (Andreasen and Hein, 1987)

The designers line of action (Andreasen and Hein, 1987)

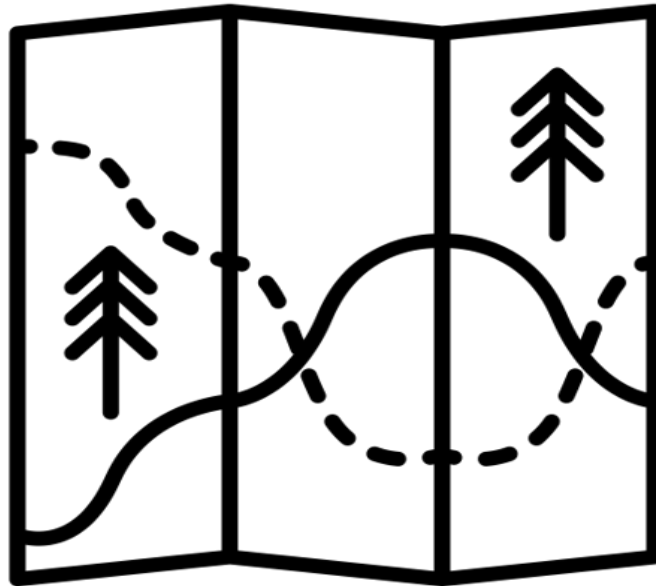
The model for general problem solving (Jones, 1970)

1. Bucciarelli, L. (1994 - Designing Engineers)

A process of inquiry that moves from experiment to experiment

Co-design aktivitet: Kortlæg jeres park

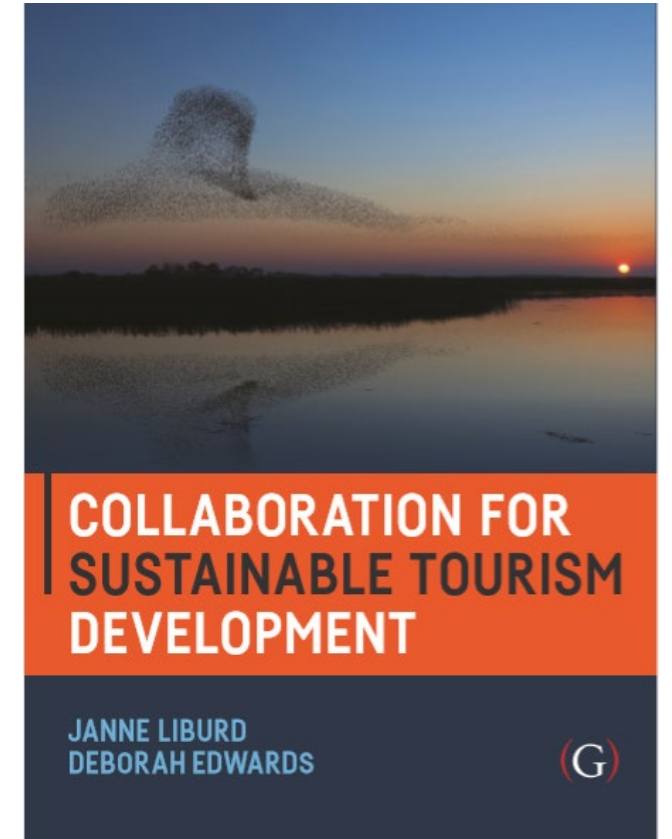

Ikke kun menneskelige interesser:
Hvem repræsenterer de andre, det andet?

Bæredygtig Turisme Co-Design

- Turisme er kilde til andet og mere end blot positive eller negative effekter
- Hvilke målbare pejlemærker, og også kvalitative bundlinjer for bæredygtig turismeudvikling er der behov for?
- Hvem tager ansvar for at gøre det meget bedre *sammen med* (ikke for) andre?

Vores anbefalinger til NPV

1

Byg videre på den professionelle samtale, som workshoppen tilvejebragte mellem meget forskellige interessenter med tydelig veneration for natur og kultur i NPV.

2

Hav fokus på at styre gæster til udvalgte/ikke sårbare områder gennem målrettet kommunikation og inddragelse

3

Eksperimenter med andre kreative formater og yngre målgrupper for at frembringe nye perspektiver på fremtidens bæredygtige NPV.

4

Løft innovation i turismesektoren ift. kvalitet og bidrag til bæredygtighed. 'Crowdfunding' og frivillige donationer fra besøgende og virksomheder kan øremærkes til klima-, natur- og kulturprojekter.

5

Moniter, dokumenter, og kommuniker hvordan nationalparken og dens partnere bidrager til en bæredygtig turismeudvikling i både social, kulturel, naturmæssig og økonomisk forstand.

Pilotprojektets rapport kan downloades (gratis) her

CC BY-NC-SA (Attribution-NonCommercial-ShareAlike)

Referencer

- Becken, S. & Kaur, J. (2021) Anchoring “tourism value” within a regenerative tourism paradigm – a government perspective, *Journal of Sustainable Tourism*, DOI: 10.1080/09669582.2021.1990305
- Beumer, C., & Martens, P. (2013). IUCN and perspectives on biodiversity conservation in a changing world. *Biodiversity and Conservation*, 22(13), 3105-3120.
- Liburd, J. & Edwards, D. (Eds.) (2018). *Collaboration for Sustainable Tourism Development*. Oxford: Goodfellow Publishers.
- Liburd, J., Blichfeldt, B. & Duedahl, E. (2021) Transcending the nature/culture dichotomy: cultivated and cultured World Heritage nature. *Maritime Studies* <https://doi.org/10.1007/s40152-021-00229-y>
- Liburd, J., Duedahl, E. & Heape, J. (2020). Co-designing Tourism for Sustainable Development. *Journal of Sustainable Tourism* DOI: <https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1839473>.
- Liburd, J., Tomej, K., & Menke, B. (2021). *Bæredygtig turisme i [Danske national- og naturparker]* [11 Rapporter].
- United Nations (2021). *The Sustainable Development Goals Report 2021*. Retrieved September 22, 2021, from: <https://reliefweb.int/report/world/sustainable-development-goals-report-2021>
- Walsh, C. (2021). Protected area management in a post-natural world: negotiated governance at the Danish Wadden Sea. *Maritime Studies* <https://doi.org/10.1007/s40152-021-00225-2>.
- West, S., Haider, L. J., Stålhammar, S., & Woroniecki, S. (2020). A relational turn for sustainability science? Relational thinking, leverage points and transformations. *Ecosystems and People*, 16(1), 304-325.